

MINDSZENTI LAP

Egyes szám 10 fillér
Félévre 3 K * Egy évre 6 K.

Megjelen minden
vasárnap

Ősz előtt állunk.

Az ősz közeledik. A falevelek sárgulnak és nemsokára kopaszak lesznek a fák. A lehulló levelekkel eljön majd a tél, a hideg világ és mi már most kérdezzük: vajjon milyen lesz, jó, vagy rossz? Lesz-e olyan zord, hosszú, mint a tavalyi volt?

Ki tudna erre felelni most, szeptember elején? Ki tudná azt megmondani, hogy jó telünk lesz, olyan, melylyel minden ember meg lesz elégedve?

Pedig azért imádkozik most minden élőlény, hogy jó, boldog telünk legyen. Azt óhajtja mindenki, hogy az elmúlt tél borzalmai meg ne ismétlődjenek, hogy tüzhelyére térjen vissza a lehulló levelekkel az apa, a fiú, a testvér és a családi körben beszélgetve, csak mint álom tűnjék fel az ezerkilencszáztizennegyedik év kemény, viharos hosszú tele.

A jelek, az események azzal biztatnak bennünket, hogy az idén jobb telünk lesz, mint tavaly volt. Hiszszük és reméljük, hogy az első hó haza hozza fiainkat; a világ népei kibékülnek egymással, hogy aztán szeretetben dolgozzanak az elpusztult házak és tüzhelyek felépítésén és a véráztatta földön minden nyoma eltűnjön a borzalmas háborúnak.

Erősen hisszük ezt. Az utóbbi hetek eseményei táplálják bennünk azt a hitet, hogy nem lesz téli háborunk.

Az orosz hadjárat vége felé közeledik. A híres orosz várak, melyeket óriási pénzáldozattal építettek fel, egykettő kivételével a szövetségesek kezén vannak. Az orosz hadsereg pedig fut az ország belsejébe száz sebből vérezve, ágyu és munició nélkül. Egy jajkiáltás az egész Oroszország. Menekül mindenki, aki tud.

Pétervárról már elszökött a mindenható cár és családja. A nagy orosz városok rettegve gondolnak arra, hogy nemsokára a szövetségesek birtokába kerülnek.

Hiába vigasztalja már az angol az orosz azzal, hogy ezt a háborút az nyeri meg, akinek az utolsó milliója lesz. Nem hiszi már ezt az orosz. Mit neki a sok millió, az angol bank összes milliárdjai, amikor hadserege megverve fut, várai pedig a szövetségesek kezén vannak.

A sok millió nem tudja ujjaszervezni a szétzúllott orosz hadakat. A háborúban a pénz mellett tettekkel lehet csak győzni, nem pedig fényes beszédekkel.

A szövetségesek keveset beszélnek, de annál többet tesznek. Mig ellenségeink fényes beszédekben magyarázzák népeiknek, hogy hogyan verik le Németországot és

hazánkat, ezalatt a szövetségesek mindennap elfoglalnak egy orosz várat és ezerszámra fogják el az oroszokat. Minden nap egy vár és rengeteg fogoly.

Bátran merjük kérdezni: tarthat-e ez így sokáig? Ugy e bár? nem. Akár milyen nagy az orosz hadsereg, végre mégis csak elfogy. Ezek után, a nagy győzelmek után, az orosz hadsereg nem lesz képes újra támadásba lépni, védekezni sem bír sokáig, mert, ha a szövetségeseket hatalmas váraival feltartóztatni és megverni nem tudta, sik harcokban nem lesz képes utunkat állni. Így a katasztrófa hamarosan befog következni és Oroszország kénytelen lesz a szövetségesektől békét kérni.

Az ősz meg fogja hozni a szövetségesek teljes győzelmét. Hadaink villámsebességgel üldözik a menekülő oroszokat és már utban vannak Pétervár felé. És ha Pétervár el lesz foglalva ki beszél az orosz háborúról? Az angol kivételével senki, mert az angol még akkor is azt fogja hírdetni, hogy az oroszok győztek és várni kell csak, hogy az orosz megmutassa, mit tud.

Azt ugyan várhatja. Nem félünk mi már az oroszról, akár mit beszél az angol. A szövetségesek ott verik meg az oroszot, ahol akarják és ha az orosz nem volna olyan jó futó, már régen be volna fejezve az orosz háború.

Közeledik az ősz, sárgulnak a falevelek. És minél jobban közeledik, annál több a mi reményünk, hogy nemsokára vége lesz ennek a véres háborúnak.

Az első hó megfogja hozni a békét, az áldást, a boldogságot az oly hősiesen küzdő szép Magyarországnak.

Fölhívás

a „Katholikus Kör“ rendkívüli közgyűlésére.

Ma délután tartja a „Kath. Kör“ rendkívüli közgyűlését „a Pápa szabadsága és a Szentszék függetlenségének biztosítása“ tárgyában.

A világ katolikusainak százmilliói hithű szívükben a legnagyobb fájdalommal, de egyuttal a leglogosultabb felháborodással tapasztalják, Ő Szentsége a Pápanak mély lealáztatását, az egyházi kormányzáshoz szükséges függetlenségének és szabadságának lealáztatását.

Krisztus földi helytartója, Anyaszentegyházunk látható feje, Szt. Péter utóda újból rabságban szenved, mint dicső elődei közül annyian.

Szentatyánk szabadságának utolsó maradványait is megsemmisítették a hitszegő olaszok.

A világ katolikusainak, mint egy embernek, sikra kell szállani egyházunk fejének szabadsága és a szentszék függetlenségének biztosítása érdekében.

A német katolikusoknak, a protestánsok támogatásával megindított nagyarányú mozgalmainak hullámai hozzánk is átvetődtek, hogy bennünket is felrázzanak számtalan csapás okozta fásultságunkból.

A Temesvári „Kath. Kör“-é az érdem, hogy megindult hazánkban is a mozgalom a nagy cél érdekében.

Hívó szózatára községünk katolikusai is igaz szívvvel vesznek részt e mozgalomban és érzelmeiknek is kifejezést akarnak adni a mai — ünnepélyvel egybekötött — közgyűlésen.

Ebből kifolyólag a „Kath. Kör“ vezetősége ezúton is felhívja a tagokat, hogy ma délután 4 órakor a kör helyszüke miatt teljes számban jelenjenek meg az ovoda helyiségében, a közgyűlés megtartása céljából.

A közgyűlés programja: a mozgalom jelentőségének megmagyarázása és esetleges indítványok.

Az ünnepély pedig a következő pontokat fogja tartalmazni:

1. Pápai himnus. Énekli a vegyes kar.
2. Megnyitó beszéd. Tartja: Szilvássy S. plébános.
3. Beethoven op. 7. Sonata I. Zongorán előadja: Vitos Jánosné.
4. Békevárás. Irta és felolvassa: Dr. Szentirmay Gizuska.
5. Fohász Máriához. Éneklik; Zánthó Veronka, Macuska és Annuska.
6. Az ezüst fátyol legendája. Várady Antaltól. Szavalja: Homay Paula.
7. Katonadalok. Egyveleg. Éneklik: a sebesült katonák.
8. Ima. Thomée Józseftől. Szavalja: Tamás Béláné.
9. Nemzeti himnus.

A Kath. kör elnöksége.

Sikeres harcok.

Grodno várába bevonultak a németek. A byalistok — szentpétervári vasutvonalnak ezt a legerősebb támaszpontját legalább addig akarták tartani az oroszok, amíg visszavonulásuk teljesen befejeződik.

Antánt-jelentések napok óta hirdetik, hogy Grodnóra néhány hétig szüksége van az orosz hadvezetőségnek. A néhány hétből alig három-négy nap telt el s a vár ma már a németek kezére jutott.

Stratégiai szempontokból ez a legsúlyosabb eseménye. Következményei egyelőre beláthatatlanok, mert nehéz megállapítani, hogy az orosz visszavonulás befejeződött-e már.

A hivatalos jelentések szükségszerűsége az ilyen körülményekre nézve nem nyújt bővebb tájékoztatást, holott a közvélemény épen ezekre kíváncsi a legjobban. Ma már olyan a helyzet, hogy az orosz hadsereg, ha nem sikerült a teljes visszavonulás, Grodnó elestével komoly válságba jutott.

Azok a súlyos hátrvédharcok, amikben egész seregrészek igyekeznek teljesen hiábavaló defenzívával feltartóztatni a szövetségesek előnyomulását, jobban megőrik az ellenséges haderők erejét, mintha alkalmas terepen valahol felvonná a nyílt csatát. De — úgy látszik — az orosz hadvezetőség még bizik valamilyen váratlan fordulatban, mert hiszen nem is csinál titkot belőle, hogy új védelmi vonalát Moszkva és Szentpétervár közé helyezte, vagyis olyan belső vonalon akar megállni, ahová, hite szerint, nem követik majd a szövetségesek.

Rövid idő alatt természetesen el kell dölni annak, hogy az orosz hadvezetőségnek ez a terve tényleg sikerül-e. A szövetséges seregek előnyomulása most már minden irányból veszélyezteti az orosz visszavonulást.

Grodno után Vilna következhetik, amely nemcsak a

szentpétervári vasutvonalnak egyik gócpontja, de egyik északi támasza Minsknek is, amely, mint gyülekező hely, alighanem igen súlyos szerepet fog játszani a legközelebbi napokban.

Nagyon jelentős s az orosz hadseregre nézve nem kevésbé kritikus az a vehemes támadás is, amelyet nagyobbára magyar-osztrák erők a wolhyniai várháromszög ellen indítottak. A harctér itt ma az a terület, amely Zalosce, Brody és Dubno között fekszik.

A felső Jasiolda mellékén, ahol Mackensen seregében magyar-osztrák erők is harcolnak, a harc még vehemensül folyik. A mocsárterület szélén fekvő egyes erősített állásaikból ugyan már kitakarodtak az oroszok, de azért alighanem még mindig nem adják fel az egész terepet, hanem küzdeni akarnak addig, amíg a főszeregnek Minsk felé való elvonulása befejeződik.

Az olasz harctérnek ma nincs fontosabb eseménye. A támadások nagy általánosságban nem mutatnak semmiféle olyan tervre, amely a harcvonal akármelyik pontján új offenzívát akarna bevezetni.

Kisebb részlet- és pozíció-harcok ezek, amikben az a törekvés nyilvánul meg, hogy a nyilván kétségbeesett és felzuduló olasz közvéleménynek valamilyen eredményt produkáljanak. De az ilyen kísérletek hiábavalók s mindenütt teljes kudarccal végződnek.

A pénteki jelentés szerint egyébként legerősebb volt egy ilyen támadás a tolmeioi hídfőnél, ahol az olaszok visszaveretésük alatt vérés veszteségeket szenvedtek.

A kárpáti falvakért.

Felhívás Mindszent község közönségéhez.

Szép hazánk bérckoszoruzta vidékéről, a sziklabástya felől, onnan, hol a muszka hordák hódító ereje vitéz katonáink hősiességén összeroppant, onnan a vereckei szoros felől, hol Arpád apánk ezer év előtt vezette be vitéz őseinket: segélykiáltás hallatszik!

Meghallgatta a magyarok Istene Felséges Urunk s seregeink imáját; meg lett törve a cári horda s most már a kettősszövetség mélyen bent, orosz földön üzkergeti a vérszomjas, a mindent letiporni akaró muszka hadsereget!

Rákóczi hű hegyi népe ismét vizatért ősi helyére, de felperzselt, összerombolt, feldult otthont talált; ezért mozdult meg a magyar társadalom és a nemes eszmét: a kárpáti falvak újjáépítését magáévá tette: intézetek, városok, falvak, szegények, gazdagok, testületek és sietnek hozzájárulni módjuk, tehetségük szerint egyes falvak és a szükséges középületek felépítéséhez, élén közéletünk kiválóságaival: gróf Khuen-Héderváry Károllyal, gróf Andrassy Gyulával, gróf Apponyi Alberttel és gróf Zichy Aladárral.

Mi, mindszentiek, a szociális és altruisztikus nemes eszmének mindig igaz pártolói, sem maradhatunk el attól, hogy tehetségünk szerint filléreinkkel, egy-egy téglácskával hozzá járulnánk az értünk elpusztult kárpáti falvak felépítéséhez!

Hiteliszövetkezetünk igazgatósága, az Orsz. Közp. Hiteliszövetkezet példáját követve, mely 30,000 koronával állt a mozgalom élére, 250 korona aláírással aláírási ívet bocsájt ki és ezen aláírási ívet a «Mindszenti Lap» szerkesztőségénél teszi le, azon kérelemmel, hogy akik

ezen nemes eszmét átérték kiknek szívében a felebaráti szeretet lobog, adományait ott az aláírási iven előjegyezni és lefizetni sziveskedjenek.

Kérésünk: a felebaráti szeretet nevében!
Isten áldása munkánkon!

Mindszent, 1915 augusztus havában.

Gelsy Péter

a Mindszenti Hitelszövetkezet igazgatója.

A piaci drágaság ellen.

Nem javul a fogyasztók helyzete.

Az elmúlt hét sem hozott semmi változást a piacunkon. Minden maradt a régiben. Az eladók éppen olyan büszkék és éppen olyan drágasak, mint voltak két hónappal ezelőtt. A vevők pedig éppen úgy panaszkodtak, mint a nyár elején, amikor még mindenből kevés volt. Ugy látszik, a vevőközönség nem tudja, vagy nem akarja megszokni a drágaságot és szeretné csökkenteni valamiképen a tulmagas árakat.

A vevőközönség azon igyekezete, hogy a piacon normális árak legyenek, egészen helyénvaló. Itt van immár az ősz, most kell gondoskodni arról, hogy télire legyen mindenből elegendő. Minden termésnek most van az évadaja. Aki most nem vásárol, az bizony elkésik és később már alig tudja pótolni készletét és könnyen megtörténhetik, hogy télen nem lesz mit ennie.

Termény mindenből bőségesen termett. Régen láttunk olyan népes piacokat Mindszenten, mint az idén. Burgonya, zöldbab és más veteményfélék olyan nagy mennyiségben találhatók piacunkon, hogy igazán csodálkozunk kell azon, hogy az mind elkél. A baromfiak is bőséges számmal vannak. De azt is írhatjuk, hogy ami piacra kerül, azt meg is veszik. Az eladó sohasem viszi haza áruját.

Ilyen körülmények között azt várnánk, hogy olcsóbb lenne minden. Hiszen úgy szokott az lenni, hogy bő termés mellett, leszál az ár. Most azonban nincs úgy. Nagy a termés és magasak az árak.

Tudja a jó Isten, az emberek azt vették a fejükbe, hogy hirtelen kell meggazdagodni. Nem egy hosszú élet nehéz munkájából akarnak vagyont szerezni, hanem hirtelen, könnyen, minden nehéz munka nélkül. Ugy gondolják, hogy most itt az alkalom. Ezt a jó alkalmat kár elszalasztani. Ilyen többet nem lesz.

Bizony a mostani idő a legalkalmasabb a vagyongyűjtésre. Vevő van elég és az árakat az eladó úgy szabhatja meg, ahogy akarja. De van is pénz. Panaszt nem lehet hallani, hogy nincs ára semminek, sőt ellenkezőleg, mindenfelé azt halljuk, hogy hála a jó Istennek, termett is és el is kel minden jó áron.

A vevőközönség természetesen nincs olyan jó hangulatban, mint az eladó, mert neki kell pénzt adni az eladó vagyonához. A vevő minden keresményét odaadja az eladónak, csak hogy élni tudjon. Így azután ne csodálkozunk azon, hogy nagyon sok ember tönkre megy, míg nagyon sok ember meggazdagodik.

Nagyon kevés község van már az országban, ahol a piaci árak meg ne lennének állapítva. Nagy szükség lenne erre Mindszenten is. Hiszen a mindszenti nép is élni akar, neki is meg van a maga joga hozzá, mint más község népének. És ha megszabják hatóságilag az árakat, megszűnik a panasz és télire mindenki elláthatja magát a szükséges élelemmel.

A világháború

írásban és képben
(északon és délen)

eddig megjelent összes füzetei példányonként is kapható

Horváth Antal papirkereskedésében.

Egy füzet ára 40 fillér.

HIREINK

ROGK

— **Elemi iskolai értesítés.** A mindszenti m. kir. állami elemi mindennapi és ismétlő tanköteleseinek 1915—16 tanévi beiratásai szeptember hó 15., 16. és 17-én eszközöltetnek. A beiratás naponként délelőtt 8—11 óráig tart. A belterületen úgy a fiúk, mint a leányok a központi fiúiskola tantermeiben, a külterületen pedig a megfelelő körzet tanjai iskolájában iratnak be a tanulók. A kezdő tanulóknak a beiratás alkalmával oltási bizonyítvánnyal kell igazolniuk, hogy himlő ellen be vannak oltva, továbbá pontos születési adataik megállapítása végett, az anyakönyvvezetői hivataltól váltott tanusítványt kell felmutatniuk. Az iskolába már járt tanulók, előző tanulmányaik igazolása végett, hozzak magukkal értesítőkönyvüket. Beiratás után a rendes tanítások nyomban kezdetüket veszik. Az igazgatóság.

— **Csongrád város a tisztviselőikért.** Az elmúlt hétfőn tartott közgyűlésében gondoskodott Csongrád város — nehéz viszonyok között élő tisztviselőiről. Részükre drágasági pótlékot szavazott meg, még pedig a kétezer koronán felüli fizetésű tisztviselőknél 15., a többieknek pedig 20 százalékos pótlékot. Annak dacára, hogy a város szintén magas, körülbelül 130 százalékos pótlék terhe alatt roskadozik, a képviselőtestület minden tagja anynyira felmagasodott, hogy ott senki sem emlegette a pótlékot.

— **A táborig áruminta-forgalomba** ujabban a 48., 65., 73., 98., 157., 179., 328., és 329. számú táborig postákat is bevonták. A 26., 31., 77., 90., 96., 97., 105., 107., 106., 126., 130., 140., 143., 154., 155., 158., 160., 201., 211., 504. és 506. számú táborig postákkal szemben az áruminta-forgalom augusztus 31-én megszűnt.

— **Sokan halnak.** Már már hét hónapja lesz, hogy a vörheny belopódzkodott községünkbe s azóta ez a ragályos betegség annyira elharapózott, hogy ijesztő mértékben pusztulnak el gyermekeink, serdült fiaink és leányaink. Amint halljuk, még a felnőtteket sem ki-

méli meg e gyilkos járvány. Mi azt hisszük, hogy a vörheny rohamos továbbterjedésének az az oka, mert a szülők nem vigyáznak eléggé gyermekeikre, illetőleg a fertőzött házaknál nem tesznek meg minden intézkedést a járvány elszigetelésére. Pedig ha e járványt nem sikerül hamarosan elfojtani, akkor az év végére nagyon szomorú lesz a lakosság szaporodásának statisztikája.

— **Iparostanonciskolai értesítés.** A mindszenti iparostanonc iskolákban az 1915—16. tanévi beiratások október hó 1-én délután 5—7 óráig eszközöltetnek a központi fiúiskolában. Beiratáshoz hozza magával minden tanonc, aki már járt iparos tanonciskolába, ellenőrző könyvét, aki pedig most iratkozik be először, legutóbbi évfolyamu értesítőkönyvét, illetve iskolai bizonyítványát. Az iparostanonciskolai tanítás október hó 3-án veszi kezdetét. Muszil Vilmos, igazgató.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

HORVÁTH ANTAL

Nyomatott Horváth Antal grafikai műintézetében

Házeladás.

Elek Ignácznak (csúcs) Kossuth Lajos-utca 71 sz. a. levő háza szabad kézből eladó.

Eladó ház.

Kossuth Lajos-utca 43. számú házamat jutányos áron szabad kézből eladom. Venni szándékozók közelebbi felvilágosítást kaphatnak Zámbo Pál tulajdonos Horváth Gy.-utcai házában.

Fényképeket

legújabb módszer szerint
jutányos áron készítek

Hadbavonulóknak árkedvezmény

Felvételek minden nap

HORVÁTH ANTALNÉ ♦ MINDSZENT

Művészies
Nyomtatványok
gyártása

elismert legszebb kivitelben

Horváth Antal
Mindszent.

Papirárúk és írószerék
nagy raktára.